asociace
debatních
klubů

Debatní formát WSDC: příručka pro debatéry

1. ÚVOD

Tento metodický materiál si klade za cíl seznámit čtenáře se základními charakteristikami a pravidly debatního formátu WSDC. Přestože v českém debatním prostředí zatím stále převládá debatní formát „Karl Popper" (KP), zahraniční formát WSDC (z anglického *World Schools Debating Championship*; označován také jako *World Style* či zkratkou *WS*) je dominantním formátem ve většině zemí, kde je debatování provozováno, a je rovněž standardem na mezinárodních debatních soutěžích. Obeznámenost s tímto debatním formátem tak českým debatérům a debatérkám může otevřít dveře do světa mezinárodního debatování.

OBSAH

1. Úvod 1
2. Teze ve formátu WSDC 2
3. Týmy a jejich úloha v debatě 5
4. Struktura debaty 7
5. Role jednotlivých řečníků v debatě 10

2. TEZE VE FORMÁTU WSDC

FORMULACE TEZE

Teze jsou v debatním formátu WS formulované jinak než v KPDP. Každá z nich začíná slovy „tato vláda" (v angličtině „this house"). Tato formulace vychází z parlamentní tradice a nemá vliv na výklad teze – „tato vláda" není žádnou konkrétní vládou. Ekvivalent teze *Měli bychom legalizovat všechny drogy* by tak ve WS například zněl *Tato vláda by zlegalizovala všechny drogy*, přičemž její význam by zůstal zachován – do debaty proto nepatří argumentace typu „neměli bychom to dělat, protože pak už by nás, tuto vládu, nikdo nevolil".

TYPY TEZÍ

Třebaže ve WS nalezneme teze, které se významově neliší od návrhových či některých hodnotových tezí v KPDP, popperovská plánová teze zde neexistuje, na turnajích WSDC se ale naopak setkáte s typy tezí, které KPDP vůbec nezná.

NÁVRHOVÉ TEZE/POLICY MOTIONS

Návrhové teze, v angličtině *policy motions*, existují jak v KPDP, tak ve WS. Teze navrhují nějaké opatření, postup či akci a jejich formulace ve WS začíná slovy „tato vláda by".

Častými formulacemi jsou „tato vláda by zakázala X", „tato vláda by legalizovala Y", „tato vláda by zavedla X" apod.

Návrhové teze obvykle vyžadují alespoň stručné nastínění modelu a opozice může v debatě obhajovat buď status quo, nebo protiplán. To, že model bude fungovat (tj. zda např. bude navrhovaný zákaz efektivní), není automaticky dané, naopak jde často o jeden z hlavních sporů debaty.

ANALYTICKÉ TEZE

Další skupinou jsou teze analytické. Spadají sem teze začínající slovy „tato vláda věří, že…", „tato vláda podporuje", „tato vláda nesouhlasí s…", „tato vláda preferuje" či „tato vláda lituje". Některé z analytických tezí odpovídají hodnotovým či faktickým tezím v KPDP.

„Tato vláda věří, že…"

Např.: Tato vláda věří, že pochody hrdosti škodí LGBTQ hnutí.

Cílem propozice je ukázat pravdivost daného výroku (v tomto případě *Pochody hrdosti škodí LGBTQ hnutí*). Stejně jako u podobných tezí v KPDP není úkolem propozice obhájit, že každý jeden pride pochod opravdu škodí, stačí prokázat, že tomu tak je v rozhodující většině. Negaci také nestačí argumentovat jedním příkladem, musí prokázat, že neškodí většina pochodů,

případně že je menšina natolik významná, že to zastíní přínos těch pochodů, které hnutí pomáhají.

Některé teze se mohou zdánlivě podobat návrhovým tezím.

Např.: Tato vláda věří, že by Evropská unie měla vybudovat vlastní ozbrojené složky.

Třebaže u analytických tezí není model povinný, je v takových případech většinou strategické alespoň stručně nadefinovat, jak by vypadalo praktické provedení, neboť se od toho můžou odvíjet některé spory.

„Tato vláda podporuje / nesouhlasí s…"

Např.: Tato vláda podporuje vznik webových stránek, které pirátsky zveřejňují akademické články.

Zde je třeba obzvláště dbát na fakt, že „tato vláda" není žádnou konkrétní vládou – teze by v KPDP mohla znít *Vznik stránek, které pirátsky zveřejňují akademické články, je dobrá věc.*

Teze nevyžaduje model, není třeba dokázat, jak efektivně podporovat vznik takových stránek, stačí prokázat, že jejich vznik je žádoucí.

„Tato vláda preferuje"

Př. 1: Tato vláda preferuje svět, ve kterém nikdo nevěří v Boha.

Propozice zde musí dokazovat, že fiktivní svět, ve kterém by nikdo nevěřil v Boha, bude lepší než status quo. Jedním z jejích hlavních úkolů tak je hodnověrně analyzovat, jak by daný svět vypadal. Opozice by měla obhajovat status quo (tedy svět, ve kterém někteří lidé věří v Boha a někteří ne), nikoliv přicházet s vlastními alternativami (např. že by bylo vůbec nejlepší, kdyby všichni věřili v magické růžové slony, kteří jim splní všechna přání).

Př. 2: Tato vláda preferuje svět, ve kterém je historie vyučována podle jednotných osnov společných pro celý svět, oproti světu, kde si každý stát/region tvoří vlastní osnovy.

V některých případech teze přímo specifikuje, co má opozice zastávat (v tomto případě osnovy tvořené na státní či regionální úrovni). Opozice pak nemůže zastávat nic jiného (např. že nejlepší by byly osnovy tvořené každou školou zvlášť), jejím břemenem je dokázat, že alternativa, kterou mají podle teze hájit, je lepší než alternativa, kterou dle teze preferuje propozice.

„Tato vláda lituje"

Např.: Tato vláda lituje vzniku Tinderu.

Zatímco opozice hájí, že vznik Tinderu je dobrá věc, propozice se v debatě má snažit dokázat, že svět, ve kterém by Tinder nikdy nevznikl, by byl lepším světem. Je nutné takový svět od začátku debaty vykreslovat. Inspirací může být pohled do minulosti, ale je nutné počítat s tím,

že svět se mezitím vyvíjí – v tomto případě například nestačí tvrdit, že by se méně vztahů rozpadalo, protože před padesáti lety bylo méně rozvodů, neboť opozice může snadno poukázat na to, že rozvodovost neroste jen kvůli Tinderu.

AKTÉROVÉ TEZE – „TATO VLÁDA BY JAKO X DĚLALA Y"

Aktérové teze po debatérech vyžadují, aby k problematice přistupovali z pozice aktéra. Tím může být jednotlivec či skupina jednotlivců, ale i stát, organizace apod.

Např: Tato vláda by se jako mladá talentovaná žena rozhodla zůstat nezadaná.

Aktérová teze po nás v tomto případě vyžaduje, abychom se vžili do situace mladé talentované ženy a analyzovali, co je pro ni dobré. Argument „muž, co ji má rád, bude smutný" není v debatě relevantní, pokud tým neukáže, proč by to danou ženu mělo zajímat a proč by to mělo ovlivnit její rozhodnutí.

Principiální argumentace je v aktérových tezích přípustná, opět je ale třeba dokazovat, proč by se daný aktér měl rozhodovat podle dané morální zásady.

3. TÝMY A JEJICH ÚLOHA V DEBATĚ

Stejně jako v debatním formátu KP, tak i ve WSDC proti sobě v debatě stojí vždy dva týmy. Mírné odlišnosti můžeme pozorovat v obecných označeních těchto týmů – afirmaci se ve WS říká *propozice* (anglicky *proposition*), negace se označuje jako *opozice* (angl. *opposition*). Každý tým může mít celkem 3 až 5 členů, do debaty nastupují za každý tým vždy přesně 3 debatéři.

Největší rozdíly oproti debatnímu formátu „Karl Popper" ale spočívají v hlavních úlohách obou týmů. V KP má afirmace za úkol do debaty přinést argumenty, které se váží k tezi a podporují její platnost, a negace má za cíl tyto argumenty vyvrátit či zásadně zpochybnit. Negativní tým v KP tedy nemusí do debaty přinášet vlastní konstruktivní argumentaci. Ve WSDC však vlastní argumenty přednáší jak propozice, tak i opozice. Níže jsou blíže popsány hlavní cíle obou týmů v debatě ve WSDC.

ROLE PROPOZICE

Propoziční tým by měl v úvodu debaty prostřednictvím férově zvolených definic vymezit, o čem se bude debata vést, stejně jako v KP může propozice přednést i model změny současného stavu (S. Q.). Hlavní úlohou propozičního týmu je obhájit tezi prostřednictvím vlastní konstruktivní argumentační linie, která obvykle sestává ze 3 až 4 argumentů. Argumentace propozice by měla být napříč jednotlivými propozičními řečmi konzistentní a měla by se vázat k dané tezi. Jednotlivé argumenty nemusejí nutně vést k jedné konkrétní hodnotě (jak to známe z KP), měly by ale přinášet jasné dopady, jimiž je propoziční řečníci efektivně naváží k debatované tezi.

Ve WSDC ale propozici nestačí pouze obhájit svoji argumentaci, musí také vyvrátit nebo zásadně zpochybnit vlastní argumentaci opozice. Pokud by se propozice v debatě věnovala pouze svým vlastním argumentům a vyvracení těchto argumentů ze strany opozice, ale už by nevěnovala pozornost konstruktivní argumentaci opozičního týmu, riskuje, že debatu prohraje. Spor o propoziční argumenty by totiž mohl dopadnout vyrovnaně, a pokud by opozice ve svých řečech pomocí efektivní analýzy, důkazů a silných dopadů posílila svoji konstruktivní argumentaci, na niž od propozice nepřišla přílišná reakce, bude rozhodčím v debatě spatřována jako silnější. Je proto potřeba, aby debatéři věnovali dostatečnou pozornost i argumentům protistrany.

ROLE OPOZICE

Stejně jako v KP se může opozice vyjádřit k propozičním definicím či modelu, pokud by je spatřovala jako neférové nebo jinak omezující. Hlavními úkoly opozice je vyvrátit či zásadně zpochybnit argumentaci propozice, ale zároveň přednést vlastní konstruktivní argumentaci,

která vyvrací danou tezi. Opoziční argumenty nemusejí nutně přímo napadat propoziční argumentační linii (byť se tak často stává, a proto je možné v pozdějších řečech, zvláště v těch třetích, proti sobě takové argumenty postavit), měly by ale útočit na samotnou tezi. Argumentační linie obou týmů by se zároveň měly vzájemně vylučovat. Také opoziční argumentační linie by měla být napříč řečmi konzistentní a měla by obsahovat jasné dopady. Stejně jako u propozice i zde platí, že opoziční tým nesmí pouze obhajovat svou vlastní linii, ale měl by se věnovat i vyvracení argumentů propozice.

4. STRUKTURA DEBATY

POŘADÍ ŘEČNÍKŮ A DÉLKY ŘEČÍ

Oba týmy mají tři mluvčí, přičemž každý z mluvčích přednese jednu konstruktivní řeč. Mluvčí se střídají obdobně jako ve formátu KPDP (začíná Prop1, na něj navazuje Opp1, potom Prop2 atd.). Každá konstruktivní řeč trvá 8 minut. Na závěr debaty následují závěrečné řeči (*reply speeches*), které trvají každá 4 minuty. Přednáší je buď první, nebo druhý řečník týmu (to je třeba nahlásit před začátkem debaty). Závěrečné řeči přicházejí v obráceném pořadí, tj. po mluvčím Opp3 následuje ReplyOpp a úplně poslední mluví ReplyProp. Přehledně tak pořadí mluvčích a délka řečí vypadají následovně:

Prop1	8 min.
Opp1	8 min.
Prop2	8 min.
Opp2	8 min.
Prop3	8 min.
Opp3	8 min.
ReplyOpp. (Opp1 nebo Opp2)	4 min.
ReplyProp. (Prop1 nebo Prop2)	4 min.

Podstatné nevyužití přiděleného času se považuje za špatnou strategii. Totéž platí, pokud mluvčí přetáhne přes stanovený limit (jeho konec oznamuje časoměřič obvykle dvěma cinknutími nebo klepnutími). Mluvčí může rychle dokončit načatou myšlenku, avšak neměl by přetahovat o víc než cca 20 sekund.

ČAS NA PŘÍPRAVU

World Style nezná měřený čas na přípravu. Rozhodčí si obvykle po skončení řeči vezmou několik desítek sekund na dokončení poznámek a utřídění myšlenek. Tento čas mohou samozřejmě týmy využít ke konzultacím. Během řeči se však považuje za neslušné, pokud spolu mluvčí protistrany konzultují nahlas (vyrušují, navíc nestíhají sledovat řeč). Následující

řečník nastupuje po výzvě předsedy panelu rozhodčích, případně moderátora debaty (např. „Prosím prvního mluvčího opozice, aby se ujal slova").

World Style tak klade podstatně větší nároky na přípravu, a to zejména přípravu negace, která musí mít připraveny reakce na možné afirmativní linie. Totéž ovšem platí i pro afirmaci, neboť Prop2 musí být připraven nejen rehabilitovat linii svého týmu, ale také vyvracet konstruktivní argumentaci Opp1.

FAKTICKÉ POZNÁMKY

World Style nezná křížové výslechy. Namísto toho umožňuje protistraně vstupovat do řeči hovořícího mluvčího faktickými poznámkami („Point of Information", POI).

Faktickou poznámku může nabídnout kterýkoli mluvčí týmu, který právě nehovoří. Ve fyzické debatě se to dělá tak, že oponent vstane a zvolá: „Faktická poznámka!", poté zůstává stát a vyčká na reakci hovořícího řečníka (ten může předtím dokončit větu). Hovořící mluvčí si může vybrat, zda otázku přijme (např. slovy „Ano, prosím" nebo „Prosím, pokračujte"), nebo odmítne („Ne, děkuji"). Ve druhém případě si oponent sedne a neměl by vzápětí znovu vstát s toutéž otázkou.

Faktická poznámka by neměla být delší než 15–20 sekund. Pokud tazatel překročí přiměřenou dobu, může jej řečník přerušit („Děkuji, rozumím") a začít odpovídat.

Nabízení a přijímání otázek v online debatách závisí na podmínkách turnaje – obvykle se dají použít způsoby interakce s mluvčím, které nabízí příslušná aplikace.

Poznámka může mít formu dotazu nebo námitky. Měla by se týkat toho, o čem mluvčí právě mluví (ne toho, co říkal před dvěma minutami).

Řečník by měl otázku okamžitě stručně zodpovědět nebo reagovat na námitku. Možné je i odkázat na to, že se k otázce dostane později v řeči, avšak takový odkaz musí řečník splnit – nejlépe ještě potom upozornit, že odpovídá na poznámku („… a tím odpovídám na Vaši poznámku").

Řečník by měl během řeči přijmout 1–3 poznámky. Nepřijetí žádné poznámky nebo naopak přijetí většího množství poznámek se penalizuje jako špatná strategie – buď to vypadá, že se řečník bojí konfrontace s oponentem, nebo to naopak působí, že nemá co říct a natahuje řeč odpověďmi na poznámky.

Aby mohl řečník přijímat poznámky, musí mu oponenti poznámky nabízet. Nabízením poznámek oponující tým dává najevo, že řečníka sleduje – pokud řečník přednese něco pochybného nebo kontroverzního, očekává se, že z protistrany někdo (klidně všichni najednou) vyskočí. Nestane-li se tak, bude tým postižen na bodech – buď řeč nesledují, nebo nedokážou rozeznat, že tady budou mít s otázkou lehkou práci. Za dobrou strategii se považuje, pokud každý z oponujícího týmu nabídne každému řečníkovi protistrany 2–4 otázky. Pokud oponenti

nenabízejí žádné poznámky, jde o špatnou strategii, poněvadž to vypadá, že proti řeči nemají co namítnout. Naproti tomu vysoká frekvence nabídnutých poznámek (oponenti vyskakují jako čertíci) se považuje za krajně nevhodnou strategii, neboť to řečníka nadměrně vyrušuje.

Faktické poznámky se nesmí nabízet během první a poslední minuty řeči (tzv. *protected time*). Při fyzické debatě odděluje časoměřič chráněný čas zvukovým znamením (cinknutím, klepnutím). V průběhu závěrečných řečí (*reply speeches*) se faktické poznámky nesmí nabízet vůbec.

5. ROLE JEDNOTLIVÝCH ŘEČNÍKŮ V DEBATĚ

Protože se debaty ve formátu WSDC liší od těch ve formátu KP nejen ve struktuře debaty, ale také v úlohách jednotlivých týmů, jsou i role jednotlivých řečníků v debatě mírně odlišné.

Obecně platí, že každý řečník by měl nejprve na začátku své řeči rychle zmínit, o čem bude hovořit. Tomuto rychlému představení struktury řeči (tzv. *outline*) je v konstruktivních řečech (tj. v řečech Prop1/Opp1 až Prop3/Opp3) vyhrazena první minuta, během níž nesmí oponenti řečníkovi pokládat dotazy ve formě faktických poznámek (*POIs*). V rámci outline by debatéři měli vyjmenovat názvy argumentů či sporů, o nichž budou hovořit, případně představit, v jaké části své řeči se budou věnovat argumentům vlastním a kdy budou vyvracet argumenty oponentů. Outline je zvláště důležitá u třetích řečí – v nich struktura debaty už často nekopíruje strukturu argumentačních linií jednotlivých týmů a spíše odráží hlavní spory celé debaty. Debatéři by v samotné řeči poté měli následovat takovou strukturu, jakou si v outline stanovili.

Poslední minuta konstruktivních řečí, která je rovněž osvobozena od faktických poznámek, je vyhrazena shrnutí hlavních bodů, které debatér během svého výstupu zmínil. Rychlou outline i shrnutí řeči by měly obsahovat i závěrečné řeči, tzv. *reply speeches*.

PRVNÍ ŘEČI (PROP1, OPP1)

PRVNÍ PROPOZIČNÍ ŘEČ (PROP1)

První propoziční řečník musí nejprve tezi zasadit do určitého rámce, v úvodu řeči by tedy měl přednést definice, popř. model, časté bývá také zdůraznění hlavních cílů propozice v rámci debaty (tzv. *team line*) či vyzdvižení propozičního důkazního břemena (*burden of proof*, tj. toho, co by propozice měla v debatě dokázat).

V rámci outline by dále měl řečník Prop1 rychle představit propoziční argumenty. Vzhledem k tomu, že ve formátu WSDC přinášejí ještě druzí řečníci nové argumenty do debaty, je nutné, aby první řečník zmínil, které argumenty budou předneseny ve druhé řeči. Zpravidla bývají v prvních konstruktivních řečech prezentovány první dva argumenty, ve druhých řečech pak debatéři přinášejí argument třetí. Z hlediska strategie se doporučuje, aby byly nejsilnější argumenty prezentovány už v první řeči, díky tomu jim bude v debatě věnováno více času a pozornosti. Slabší argumenty se odsouvají jako tzv. splitové argumenty do řečí druhých.

Pravidla připouštějí prezentování nového argumentu i ve třetí propoziční řeči, je ale nutné, aby tento fakt zmínil a náležitě zdůvodnil již řečník Prop1. Přinášení nových bodů v Prop3 se ale v praxi v podstatě vůbec neprovádí (především z toho důvodu, že pak pro daný argument v debatě již nezbývá dostatek prostoru).

Ve zbytku řeči by měl řečník Prop1 postupně přednést své konstruktivní argumenty. Stejně jako v KP je i zde dobré snažit se své argumenty přehledně strukturovat.

PRVNÍ OPOZIČNÍ ŘEČ (OPP1)

První opoziční řečník může na začátku své řeči napadnout propoziční definici, podobně jako v KP je ale nutné, aby řečník Opp1 nejprve vysvětlil, proč je propoziční definice pro jeho tým neférová, a následně navrhl definici novou. I ve WS je ale spor o definice výjimkou a opozice by se do něj měla pouštět jen tehdy, pokud je definice opravdu nefér a neposkytuje týmu dostatečný prostor pro debatu.

První část své řeči by měl řečník Opp1 věnovat vyvracení (angl. *rebuttal*) argumentů přednesených v Prop1. Ve druhé části by pak měl přednést vlastní argumenty opozice a náležitě je vysvětlit. Je opět nutné, aby zdůraznil, který argument bude přednesen jako splitový ve druhé opoziční řeči. Na rozdíl od propozičního týmu už opozice nemá možnost přednášet nové body své argumentační linie v řeči Opp3, jejich oponenti by totiž už neměli možnost na takové body reagovat.

Představení struktury konstruktivní argumentace opozičního týmu se v praxi většinou umisťuje již do outline (viz výše), v níž debatéři představí, že např. nejprve budou mluvit o definici, poté se budou věnovat vyvracení a následně představí argumenty A a B, přičemž argument C vysvětlí kolega v Opp2.

Konstruktivní argumentaci by se měl řečník Opp1 věnovat více než vyvracení argumentů propozice, na vlastních argumentech by měl strávit přibližně 65 % a na vyvracení 35 % řeči.

DRUHÉ ŘEČI (PROP2, OPP2)

Podobně jako v KPDP, tak i ve WSDC je hlavní úlohou druhých řečníků vyvrátit argumenty protivníků a rehabilitovat svou argumentační linii. Proto je důležité důkladně poslouchat předchozí řeč protistrany a pohotově na ni reagovat. Kromě toho je ale vhodné podstatnou část řeči věnovat novému konstruktivnímu argumentu, a to jak na propozici, tak na opozici.

ÚVOD ŘEČI

Stejně jako u prvního mluvčího je vhodné řeč zahájit poutavým úvodem. Následně je obdobně jako ve formátu KPDP nutné pokračovat v definičním sporu, jestliže byl do debaty v předchozích řečech přinesen.

REAKCE NA PROTISTRANU

Důležitou úlohou druhého řečníka je poskytnou reakce na předchozí řeč. Vzhledem k tomu, že ve WS vede konstruktivní linii i opozice, je oproti KPDP v této oblasti potřeba vykonat více práce. Mluvčí obou stran musí jednak rehabilitovat vlastní konstruktivní argumenty, jednak vyvrátit argumenty protistrany.

V rehabilitaci je úkolem mluvčího znovu prokázat platnost argumentů prvního řečníka, které byly protistranou napadeny. Kromě přímých reakcí ukazujících, proč námitky protistrany

neplatí, je také možné argumenty obohatit o nové důkazy nebo hlouběji analyzovat části argumentu, které v první řeči nebyly dostatečně vysvětleny.

Argumenty protistrany jsou vyvraceny podobným způsobem, jakým Opp1 reagoval na Prop1. Prop2 vyvrací konstruktivní argumenty přinesené Opp1. Opp2 pokračuje ve vyvracení argumentů, které Prop2 rehabilitoval, a navíc přináší vyvracení nového argumentu přineseného Prop2.

NOVÝ KONSTRUKTIVNÍ ARGUMENT

Největší rozdíl v úkolech druhých mluvčích oproti KPDP spočívá v tom, že je vhodné přinést jeden až dva nové konstruktivní argumenty (v angl. *split arguments*), a to i na opozici. Argumentům je nutné věnovat dostatečné vysvětlení, obecně 2–4 minuty z řeči.

Rozdělení argumentů mezi první a druhou řeč je strategické rozhodnutí, které je potřeba promyslet při přípravě na debatu a oznámit jej v první řeči. Je vhodné argumentaci rozdělit na dvě logicky oddělené části. Příkladem mohou být argumenty s dopadem na společnost a na jednotlivce, ekonomické a sociální nebo krátkodobé a dlouhodobé. Většinou je výhodné přednést důležitější a silnější část argumentace již v první řeči a nechat jí tak v debatě více prostoru.

Důležitým aspektem je, aby na sobě argumenty prvního a druhého mluvčího byly nezávislé. Není vhodné jako novou argumentaci do druhé řeči ponechat pouze mechanismy nebo dopady argumentů prvního mluvčího. V této situaci (tzv. *hung case*) protistraně stačí vyvrátit obsah jedné řeči a obsah druhé automaticky padá. Konstruktivní argumenty každého z mluvčích by tedy měly být stejně platné, i pokud by další řeči v debatě vůbec nezazněly.

TŘETÍ ŘEČI (PROP3, OPP3)

ROLE TŘETÍCH ŘEČNÍKŮ

Třetí řečníci mají v debatě nelehkou úlohu. Ve chvíli, kdy přichází na řadu, zaznělo v debatě hned několik argumentů z obou stran a reakcí na ně. V druhých řečech se mohly objevit nové argumenty, způsoby vyvracení i důkazy, které by shrnující řečník neměl nechat nepovšimnuté, a situaci může zkomplikovat i nedořešený definiční spor.

Jednou z důležitých rolí třetího řečníka je tedy debatu „uklidit", pomoci rozhodčímu se v ní zorientovat, a tím zajistit, že žádná část argumentace jeho týmu nebude v rozhodnutí opomenuta.

Druhou, neméně důležitou rolí je finální přesvědčení rozhodčího, že daná strana vyhrává debatu, a to především pomocí přímého porovnávání přínosu týmů, vyvracení argumentace soupeře, poukazování na jeho chyby a připomínání silných stránek vlastní linie.

NOVÝ MATERIÁL VE TŘETÍ ŘEČI

Na rozdíl od KPDP je v debatním formátu WS možné ve třetích řečech používat nový materiál.

Ovšem pozor – nový argument je možné přednést pouze v případě, že tuto skutečnost oznámí první řečník v úvodu své řeči, kdy představuje strukturu argumentační linie (to zároveň platí pouze pro Prop3, nikoli Opp3, po níž by už na nový argument nemohl nikdo reagovat). Třebaže v takovém případě pravidla nový argument ve třetí propoziční řeči připouští, není to obvyklé a ve většině případů ani strategické – třetí řečník má obvykle plné ruce práce s reakcemi a rozřešením vzniklých sporů a na nový argument mu nezbývá dostatek času.

Co je naopak žádoucí, jsou nové reakce či důkazy, případně nové způsoby rehabilitace vlastních argumentů. Jediné, na co si je třeba dávat pozor, je, aby nový materiál byl konzistentní s předchozí argumentací a nedocházelo ke kontradikcím.

JAK STRUKTUROVAT ŘEČ A ANALYZOVAT SPORY

Strukturu řeči je třeba vždy přizpůsobit průběhu debaty, neexistuje jediný správný způsob. V obecné rovině se však můžeme držet následujících zásad.

V úvodu řeči je vhodné připomenout herní pole debaty, zejména pokud se strany neshodly na definici nebo pokud je síla některých argumentů přímo závislá na tom, jak dobrý plán či protiplán v debatě zazněl.

Samotné shrnutí obsahu by pak nemělo být pouze opakováním argumentace předchozích řečníků. Vhodné je obsah rozdělit do několika sporů – argumentačních střetů, okolo kterých se debata točila, a ty následně analyzovat.

Jednoduchým způsobem, jak najít spory, které v debatě vznikly, je zeptat se sám sebe, v čem spolu propozice a opozice nesouhlasí. Mezi časté spory tak například patří, zda navrhované opatření bude efektivní či zda je morálně správné, případně zda je důležitější praktická, či principiální stránka věci.

Kromě toho, že se u jednotlivých sporů budete snažit dokázat (pomocí porovnání toho, co již v debatě zaznělo, i vlastního nového materiálu), že vaše argumentace je přesvědčivější, je důležité pamatovat i na to, že každý spor má v debatě jinou váhu. Pokud věříte, že jste nějaký spor přesvědčivě vyhráli, může být dobrou strategií strávit část řeči dokazováním, proč právě tento spor byl ten nejdůležitější. Obecně je vhodné nejvíce času věnovat bodům, které považujete za rozhodující pro výsledek debaty – je tedy dobré vyzdvihnout vaše silné body a rehabilitovat ty části argumentace, které nejvíce utrpěly vyvracením soupeře, a prioritizovat spory, jež se přímo týkají břemena, které na vás teze klade.

Nezapomeňte v průběhu řeči explicitně poukazovat na chyby soupeře (například kontradiktorní argumentaci, chybějící reakce na důležité body) – můžete to dělaj jak v průběhu analyzování jednotlivých sporů, tak v samostatné sekci na začátku řeči.

Pokud si nejste jisti, zda jste schopni reakci na nový materiál rovnou zakomponovat do analýzy jednotlivých sporů, nebojte se jeho vyvracení věnovat též v samostatné sekci.

PŘEDPOKLADY PRO DOBROU TŘETÍ ŘEČ

Dobrá třetí řeč:

- je konzistentní – nový materiál není v rozporu s předchozí argumentací, řečník aktivně pracuje s metrikou a cíli nastavenými v první řeči a prohlubuje argumentaci svých předřečníků,
- je přehledná – řečník argumentaci seskupuje do logických celků (sporů), pomáhá rozhodčímu informace zařadit do kontextu debaty,
- reaguje a porovnává – řečník reaguje na nový materiál v předchozí řeči, dokáže identifikovat spory a porovnat v rámci nich přínosy obou týmů,
- pracuje s prioritizací – řečník správně určí, co je v debatě důležité dokázat s ohledem na břemena vyžadovaná tezí a nastavenou metriku, a podle toho organizuje svou řeč a prioritizuje relevantní spory.

SHRNUTÍ A POROVNÁNÍ S KPDP

Třetí řeči v KPDP a WS se liší v celé řadě věcí, od délky (8 minut vs. 5 minut) přes povolený přínos po přímou interakci se soupeřem. Zatímco v KPDP třetí řečníci nečelí křížovým otázkám, ve WS musí přijmout minimálně dvě faktické poznámky.

Díky možnosti přinášet nový obsah a přímé interakci se soupeřem mají třetí řečníci ve WS mnohem větší šanci ovlivnit výsledek debaty. Rozhodně je namístě dobrá týmová příprava, spolupráce a diskuze o tom, kdo z týmu se této úlohy zhostí.

SHRNOVACÍ ŘEČI (REPLY SPEECHES)

Shrnovací řeči, v angličtině tzv. „reply speeches", jsou čtyřminutové řeči přednesené buď prvním, nebo druhým řečníkem. První je na řadě opozice, debatu zakončuje propozice. V rámci těchto zkrácených řečí nelze nabízet faktické poznámky.

Shrnovací řeči nejsou prostorem pro hlubší analýzu či detaily. Cílem je srovnat obě argumentační linie jako celky. Není přípustný žádný nový obsah – řečník pracuje čistě s tím, co již v debatě zaznělo, maximálně může již použitou analýzu ilustrovat na jiném příkladu. Svou řeč může strukturovat buď opět pomocí sporů, nebo zvolit vhodnou alternativní metodu k porovnání světa na straně propozice a opozice. Možné je například ukazovat, jak si ve kterém ze „světů" vedou různé zúčastněné strany.

Shrnovací řeči se promítají do osobního hodnocení řečníků a mohou i rozhodnout samotnou debatu. Děje se tomu tak ale zřídkakdy, zpravidla u velmi vyrovnaných debat, kde se bojuje o každý bod.

asociace debatních klubů

PŘEHLED ROZDÍLŮ MEZI TŘETÍMI ŘEČMI V KP A TŘETÍMI A SHRNOVACÍMI ŘEČMI VE WSDC

	třetí řeč – KPDP	třetí řeč – WS	shrnovací řeč – WS
délka řeči	5 minut	8 minut	4 minuty
POIs	ne	nejméně 2 POIs	ne
nový argument	ne	ano, pokud je oznámen v první řeči	ne
nové vyvracení	ne	ano	ne
hodnoticí škála	stejná jako u prvního a druhého řečníka	stejná jako u prvního a druhého řečníka	poloviční oproti prvním třem řečem